

6. Cultuur en erfgoed voor iedereen

Maastricht, september '26

Cultuur en erfgoed voor iedereen

Voor iedere inwoner van Limburg moet er een toegankelijk aanbod op het gebied van cultuur en erfgoed zijn, om samen van te genieten, om mee te doen, om zich in te herkennen en verbinding te ervaren. Niet alle inwoners van Limburg komen vanzelfsprekend in aanraking met cultuur en erfgoed. Dat verdient aandacht, omdat er juist in Limburg zoveel is om van te genieten. De Provincie Limburg is overtuigd van de intrinsieke waarde van cultuur en erfgoed, maar benadrukt ook de functie die cultuur en erfgoed hebben voor de maatschappij. Zij vormen een verbindende factor in een veranderende samenleving. We willen daarom dat cultuur en erfgoed voor elke inwoner van Limburg toegankelijk is. Zodat nog meer Limburgers geraakt worden door kunst, geïntrigeerd raken door ons verleden en mee kunnen doen met het Limburgse culturele leven. Daarom investeren we in een breed en toegankelijk aanbod op het gebied van cultuur en erfgoed in Limburg. De Limburgse cultuur is daarnaast ook zichtbaar aanwezig in het openbare leven. Denk aan de Limburgse taal of de (volks)culturele evenementen. Of aan onze monumenten, zoals kerken, kastelen of industrieel erfgoed, die vaak beeldbepalend zijn in het Limburgse landschap. Dit verdient behoud en bescherming. Het is van belang dat de Limburgse geschiedenis zoveel mogelijk toegankelijk is voor inwoners, in het bijzonder voor onze jongeren.

Ons beleidskader

Het [Beleidskader Cultuur en Erfgoed voor iedereen](#) is op 5 april 2024 door Provinciale Staten vastgesteld. Met dit kader worden de doelen en ambities uit hoofdstuk 6 'Cultuur en erfgoed voor iedereen' van het coalitieakkoord 2023-2027 'Elke Limburger telt!' uitgevoerd.

Wat willen we bereiken?

6.1. Cultuur

Ten aanzien van cultuur streven we deze collegeperiode de volgende doelstellingen na:

- In 2027 is het cultureel aanbod en de culturele infrastructuur in Noord- en Midden-Limburg niet alleen vergroot, maar vooral aan de basis versterkt t.o.v. 2023.
- In 2027 is een groter aandeel van de Limburgse jeugd in aanraking gekomen met het cultureel aanbod in Limburg.
- In 2027 is het lokale culturele aanbod, dat door de Provincie wordt ondersteund, versterkt.
- In 2027 is het gebruik en de zichtbaarheid van de Limburgse taal meer gestimuleerd en gericht op het behoud van het Limburgs.

Wat merkt de Limburger ervan?

Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicatoren worden in het najaar geactualiseerd middels de P&C beleidsmonitor voor Limburg najaar 2026.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.1.1. Cultuur

Omschrijving

Cultuur stimuleert de (talent)ontwikkeling en zet aan tot creatief en innovatief denken. Het prikkelt mensen en is aanleiding voor reflectie op zichzelf en de maatschappij. Cultuur vertelt aansprekende verhalen, biedt beleving, herkenning en identiteit. Het biedt ontmoeting, leidt tot onderlinge verbinding en versterkt de sociale cohesie. Toegang tot cultuur is niet voor iedereen vanzelfsprekend. We werken daarom aan een beter gebalanceerd professioneel cultuuraanbod voor de hele provincie. De regio Noord- en Midden-Limburg verdient een groter en meer divers cultuuraanbod. De drie provinciale musea blijven belangrijke boegbeelden van en voor Limburg. Voor het Limburgs Museum zien wij een meer centrale rol in het uitdragen van de Limburgse identiteit. Kinderen maken op school door cultuureducatie vaak voor het eerst kennis met cultuur. We zetten tevens in op kansengelijkheid voor kinderen en jongeren door cultuureducatie op scholen te stimuleren. Veel mensen komen in aanraking met cultuur, doordat zij lid zijn van een amateurkunstenvereniging. Aandacht voor verenigingsondersteuning blijft van groot belang om laagdrempelige cultuurparticipatie te laten blijven bestaan. De kracht, inzet en passie van amateurs en vrijwilligers zijn een zichtbare eigenheid van Limburg en dragen wezenlijk bij aan het gemeenschapsgevoel en aan de ontwikkeling van de eigen en de gezamenlijke identiteit. We zetten daarom ook in op de doorontwikkeling van de Limburgse taal. Daarnaast ondersteunen we vele lokale en regionale (volks)culturele festivals en evenementen in Limburg, die zorgen voor ontmoeting en bijdragen aan de levendigheid van wijken of kernen.

Rol Provincie: *subsidiënt, toetser, procesmanager, ondersteuner, partner*

Kwaliteit

In 2027 voeren we de volgende activiteiten uit die bijdragen aan het doel dat elke Limburger toegang heeft tot alle vormen van cultuur:

- We zetten in het kader van de vernieuwing van het landelijk cultuurbestel continu in op de lobby richting Rijk voor een evenwichtige spreiding van cultuur over Nederland. We voeren daarnaast lobby voor een groter Rijkscommitment voor de Limburgse taal.
- De subsidieregeling Culturele Infrastructuur voor de periode 2029 - 2032 wordt in 2027 vastgesteld en gepubliceerd.
- We monitoren de inhoudelijke en bedrijfsmatige voortgang van de culturele infrastructuur, in totaal 49 culturele instellingen, op basis van de Nadere subsidieregels Culturele infrastructuur 2025-2028.
- We geven uitvoering aan het Groeiplan Noord- en Midden-Limburg om het cultureel aanbod in deze regio's te versterken. Dit doen we onder andere door deskundigheidsbevordering van de culturele instellingen in de regio's, het creëren van meer residentieplekken in Noord- en Midden-Limburg en het ondersteunen van initiatieven uit deze regio's. Dit doen we aan de hand van een subsidieregeling.
- We geven uitvoering aan het provinciaal museumbeleid, zoals vastgelegd in de meerjarige museumvisie. Daarbij geven we uitvoering van een tweetal moties: subsidieregeling kleine musea ([motie 3233](#)), en het onderzoek naar de haalbaarheid van een gezamenlijk collectiedepot ([motie 3251](#)).
- We geven conform de meerjarige museumvisie uitvoering aan de subsidieregeling Lokale Musea 2026 - 2027.
- Conform de meerjarige museumvisie worden er drie grote regionale musea in Zuid-, Midden- en Noord-Limburg incidenteel ondersteund in grote uitdagingen die zij niet zelfstandig kunnen dragen. Hiervoor wordt in totaal een € 1,00 mln. ingezet.

- We geven uitvoering aan het Uitvoeringsprogramma Limburgse taal. Daarbij hebben we specifieke aandacht voor de acties die voortkomen uit de Actiecommissie en het Staotecomité Limburgse taal. Daarnaast zetten we in op de digitaliseringsopgave en corpusvorming, en ondersteunen we het Hoes veur 't Limburgs.
- We borgen de ondersteuning van de verenigingen en de vrijwilligers in de amateurkunsten-en erfgoedsector via onze steunfunctieorganisaties Huis voor de Kunsten Limburg en Stichting Klankkleur Limburg.
- We monitoren in het kader van het landelijk programma Cultuureducatie met Kwaliteit 2025-2028 de door het Fonds Cultuurparticipatie goedgekeurde jaarplannen van de regionale penvoerders. Deze penvoerders leggen de verbinding tussen het culturele veld en de scholen, waardoor leerlingen kennismaken met en leren van cultuur.
- We ondersteunen door onze subsidieregelingen lokale en regionale (volks)culturele festivals en evenementen. Deze zorgen voor ontmoeting, dragen bij aan de levendigheid van een wijk of kern en/of aan de eigenheid van Limburg.
- We zetten in op het stimuleren van specifieke vormen van cultuur, zoals jongerencultuur en Limburgse popmuziek en hebben meer aandacht voor werk van eigen bodem.

Tijd

De inzet wordt om de hierboven onder 'kwaliteit' genoemde activiteiten in 2027 uit te voeren.

Geld

Het budget voor product 6.1.1. Cultuur bedraagt € 43,25 mln. Dit bestaat uit € 40,64 mln. aan reguliere middelen, uit € 1,29 mln. aan personeelskosten en uit € 1,32 mln. aan kapitaallasten. De reguliere middelen worden ingezet voor structurele exploitatiesubsidies voor de Limburgse Musea en culturele instellingen (Huis voor de Kunsten, Filmfonds Limburg, Muziekbonden, Limburgse taal).

De overige lasten bestaan vooral uit middelen voor de Uitvoering van het Groeiplan Noord- en Midden-Limburg, Cultuureducatie met Kwaliteit, Voordekunst, subsidies voor (bovenlokale) evenementen en festivals, beheerskosten voor de musea (onderhoud, belastingen, verzekeringen), subsidies/subsidieregelingen en beleidsontwikkeling.

Nieuwe middelen

Voor de uitvoering van het Beleidskader 'Cultuur en Erfgoed voor iedereen' zijn in deze begroting voor 2027 de volgende lasten opgenomen:

- € 0,43 mln. voor de Subsidieregeling Cultuur, bijlage 1, grote volksculturele evenementen (GS-besluit 7-7-2026);
- € 0,15 mln. voor Limburgse taal (GS 7-7-2026);
- € 0,03 mln. voor Jongerencultuur (GS 7-7-2026).

Deze bedragen worden gedekt uit de Programmareserve Cultuur (€ 0,39 mln.) en de Programmareserve Monumenten, erfgoed en archeologie (€ 0,22 mln.).

Investeringsbesluit

Voor de verduurzaming van het Limburgs Museum wordt een aanvullend investeringskrediet (€ 0,04 mln.) beschikbaar gesteld voor het plaatsen van zonnepanelen. De financiële consequentie van dit besluit is opgenomen in deze Begroting onder het Financieel voorstel.

Wat willen we bereiken?

6.2. Erfgoed

Ten aanzien van erfgoed streven we deze collegeperiode de volgende doelstellingen na:

- In 2027 is een groter percentage monumenten in betere en duurzame staat dan in 2023.
- In 2027 zijn meer vrijwilligers betrokken bij het in stand houden van erfgoed dat door de Provincie Limburg wordt ondersteund.
- In 2027 is door de Provincie ondersteunend erfgoed meer toegankelijk voor een breed publiek.
- Erfgoed wordt als een provinciaal belang meegewogen in alle transitieopgaven.

Wat merkt de Limburger ervan?

Aan de hand van indicatoren maken wij zichtbaar of we op koers liggen met het behalen van onze doelstellingen voor deze Statenperiode. Hierbij is de Provincie natuurlijk ook afhankelijk van partners en andere autonome ontwikkelingen. De indicatoren worden in het najaar geactualiseerd middels de P&C beleidsmonitor voor Limburg najaar 2026.

Wat gaan we daarvoor doen?

6.2.1. Erfgoed, monumenten en archeologie

Omschrijving

Erfgoed wordt vaak gezien als dat wat Limburg écht Limburgs maakt. Erfgoed is overal en geeft kleur aan de omgeving. We blijven ons dan ook inzetten voor het behoud van erfgoed voor de huidige en toekomstige generaties.

De Limburger kan hierdoor meer erfgoedlocaties bezoeken, omdat de toegankelijkheid gestimuleerd is en meer monumenten zijn opgeknapt voor de toekomst. Hierdoor is het straatbeeld verbeterd, zowel in de stad als op het platteland. Leegstaand monumentaal erfgoed staat er immers vaak slecht bij. Door bij te dragen aan de restauratie van deze gebouwen komen meer van dit soort gebouwen in een betere staat. Ook wordt de Limburger die als erfgoedvrijwilliger betrokken is, geholpen bij het erfgoedproject als de Provincie dat ondersteunt. Tegelijkertijd is erfgoed in brede zin beter toegankelijk voor een breed publiek waardoor iedere Limburger makkelijker kan genieten van of meedoen met ons Limburgs erfgoed.

Rol Provincie: *subsidiënt, toetser, procesmanager, ondersteuner, partner*

Kwaliteit

In 2027 voeren we de volgende activiteiten uit die bijdragen aan het doel om erfgoed voor de huidige en toekomstige generaties te behouden:

- We geven uitvoering aan onze wettelijke taken op het gebied van archeologie en monumenten.
- We blijven ondersteuning geven aan zowel rijks- als gemeentelijke monumenten met een urgente restauratieopgave. Hieronder vallen ook de categorieën 'industrieel' en 'religieus' erfgoed.
- We stimuleren het verduurzamen van monumenten door eigenaren subsidie te geven binnen de restauratie- en kerkenregeling voor verduurzamingsmaatregelen.
- We ondersteunen vanuit de Programmabegroting enkele grote restauratieopgaven in Limburg waaronder bijvoorbeeld het Hornekwartier in Weert, kloosterdorp Steyl en de Abdij Rolduc.

- We zetten onze ondersteuning aan archeologische projecten gericht op publieksbereik voort om de kennis over en het behoud van bijzondere Limburgse historische voorwerpen te stimuleren en om vrijwilligers te betrekken bij onderzoek.
- We zetten onze ondersteuning aan projecten gericht op publieksbereik voort, om de kennis over en het behoud van ons rijke en diverse erfgoed te bevorderen. Hierbij hebben we ook specifieke aandacht voor het klein Limburgs erfgoed.
- We zetten onze ondersteuning voor molens, groen erfgoed en kerken via de [Monulisa-regeling](#) voort ([amendement 179 Depondt c.s. inzake continuering Monulisa regeling](#)).
- In 2027 zetten we onze subsidierelatie met de begrotingsinstellingen op het gebied van erfgoed voort.
- We gaan door met onze provinciale lobby voor meer financiële steun van het Rijk bij grote monumentale opgaven en de bescherming van het Limburgse schutters- en gildewezen.
- We geven uitvoering aan het instrument 'Erfgoedlab' en helpen complexe monumentale opgaves via dit instrument verder.
- We ondersteunen door onze subsidieregelingen lokale en regionale (volks)culturele festivals en evenementen. Deze zorgen voor ontmoeting, dragen bij aan de levendigheid van een wijk of kern en/of aan de eigenheid van Limburg.
- In 2027 wordt de erfgoedmonitor geactualiseerd. Om de betrouwbaarheid van deze gegevens te vergroten, wordt in 2027 een bedrag van € 0,10 mln. beschikbaar gesteld voor aanvullend onderzoek en inspecties naar monumenten in de categorieën 'matig' en 'slecht'.

Tijd

De inzet wordt om de hierboven onder 'kwaliteit' genoemde activiteiten in 2027 uit te voeren. Belangrijke focus heeft het uitvoeren van onze wettelijke taak.

Geld

Het budget voor product 6.2.1. Erfgoed, Monumenten en Archeologie bedraagt € 189,3 mln. Dit bestaat uit € 17,76 mln. aan reguliere middelen en € 1,17 mln. aan personeelskosten. De reguliere middelen worden ingezet voor:

- restauratie van (rijks)monumenten;
- subsidies voor organisaties (Sociaal Historisch Centrum Limburg, Monumentenwacht, Steunpunt Archeologie en Monumenten, Limburgs Geschied- en Oudheidkundig Genootschap, Stichting Restauratie Atelier Limburg, Coöperatie Erfgoed Limburg);
- subsidieregelingen Archeologie, Klein Limburgs Erfgoed, Kerken;
- bijdragen in het kader van o.a. Erfgoedlab, Via Belgica, Erfgoed OLS, Stichting Liberation Route, Kloosterdorp Steyl;
- incidentele ontwikkelingen en uitvoering archeologiebeleid.

Nieuwe middelen

Voor de uitvoering van het Beleidskader 'Cultuur en erfgoed voor iedereen' zijn in deze begroting voor 2027 de volgende lasten opgenomen:

- € 0,10 mln. voor het ophogen subsidieplafond Nadere subsidieregels Archeologie 2025-2027 (GS-besluit 9-6-2026);
- € 0,40 mln. wordt vrijgemaakt om uitvoering te geven aan [motie 3193](#) Wolters c.s. inzake 'Verzekerd van Vasteloavond' voor een subsidieregeling voor praalwagens (€ 0,10 mln. in 2026 en € 0,30 mln. in 2027);
- € 0,1 mln. voor de erfgoedmonitor (GS 7-7-2026).

6. Cultuur en erfgoed voor iedereen

Wat mag het kosten?

Voor de uitvoering van de jaarplannen binnen dit programma bedragen de totale lasten € 62,18 mln.

Om het Beleidskader 'Cultuur en erfgoed voor iedereen' uit te voeren, heeft het college van GS op 7 juli 2026 ingestemd met de inzet van aanvullende middelen uit de Programmareserve 'Cultuur' in 2027 ter hoogte van € 0,39 mln. en uit de Programmareserve Monumenten, erfgoed en archeologie in 2027 ter hoogte van € 0,32 mln. Deze middelen worden ingezet voor:

- de Subsidieregeling Cultuur (grote volksculturele evenementen);
- Limburgse taal;
- Jongerencultuur;
- de [motie 3193](#) Wolters c.s. inzake Verzekerd van Vasteloavend;
- de erfgoedmonitor.

Voor meer uitleg hierover verwijzen wij naar de producten van dit programma, onderdeel Geld.

Het tekort op de begroting van € 47,43 mln. wordt gedekt uit de algemene middelen (programma 9: Financiën en overhead).

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Primitieve begroting 2027
Lasten	
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	
6.1 Cultuur	
6.1.1 Cultuur	43.248
Totaal 6.1 Cultuur	43.248
6.2 Erfgoed	
6.2.1 Erfgoed, monumenten en archeologie	18.929
Totaal 6.2 Erfgoed	18.929
Totaal 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	62.176
Totaal Lasten	62.176
Baten	
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	
6.1 Cultuur	
6.1.1 Cultuur	4.076
Totaal 6.1 Cultuur	4.076
6.2 Erfgoed	
6.2.1 Erfgoed, monumenten en archeologie	1.939
Totaal 6.2 Erfgoed	1.939
Totaal 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	6.015
Totaal Baten	6.015
Saldo van baten en lasten	-56.161
Onttrekkingen aan reserves	

6. Cultuur en erfgoed voor iedereen

Exploitatie	Primitieve begroting 2027
6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	
6.1 Cultuur	
6.1.1 Cultuur	5.148
Totaal 6.1 Cultuur	5.148
6.2 Erfgoed	
6.2.1 Erfgoed, monumenten en archeologie	3.587
Totaal 6.2 Erfgoed	3.587
Totaal 6 Cultuur en erfgoed voor iedereen	8.735
Totaal Onttrekkingen aan reserves	8.735
Saldo mutatie reserves	8.735
Resultaat	-47.426